

THE MILITANT

Εβδομαδιαία σοσιαλιστική εφημερίδα που εκδίδεται στη Νέα Υόρκη στην υπεράσπιση των συμφερόντων των εργαζομένων

Vol. 86/No. 22, 6 Ιούνη 2022

«Ο καπιταλισμός δεν πρόκειται να εκλείψει από μόνος του, πρέπει να τον εξαλείψουμε»

Μια συζήτηση στην έκθεση βιβλίου της Αβάνας για τη σημασία μιας επιστημονικής, μαρξιστικής κατανόησης της ιστορίας

των Ρέιτσελ Φρουτ και Μαρτίν Κοπέλ

MILITANT/SAMIR HAZBOUN - Πάνελ στην Αβάνα, 24 Απρίλη στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου. Από αριστερά, ο Ρόχερ Καλέρο, επιμελητής των εκδόσεων Pathfinder, Μέρι-Άλις Γουότερς, ηγέτιδα του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος και πρόεδρος των εκδόσεων Pathfinder, Φερνάντο Γκονζάλες, πρόεδρος του Κουβανικού Ινστιτούτου Φιλίας των Λαών, Ζουλέικα Ρομάι, διευθύντρια Αφρο-Αμερικανικών σπουδών του Casa de las Américas, Πέδρο Πάμπλο Ροντριγκες, υπεύθυνος επιμέλειες των Απάντων του Χοσέ Μαρτί, και ο Βίκτορ Ντρέκε, επαναστάτης μαχητής με μακρά ιστορία.

ABANA – «Όλοι γνωρίζουμε, ή τουλάχιστον το διαισθανόμαστε, ότι ο πρώτος μεγάλος χερσαίος πόλεμος στην ευρωπαϊκή ήπειρο που διεξάγεται μετά από 75 χρόνια σηματοδοτεί ένα νέο στάδιο στην αποσύνθεση της παγκόσμιας ιμπεριαλιστικής τάξης πραγμάτων την οποία επέβαλαν οι νικήτριες δυνάμεις του Β' Παγκοσμίου Πολέμου», είπε η Μέρι-Άλις Γουότερς σε μια βιβλιοπαρουσίαση κατά τη διάρκεια της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου στην Αβάνα.

«Η πολιτική για την οποία συζητούμε εδώ σήμερα σχετίζεται απολύτως με την ικανότητά μας να χαράξουμε μια εργατική πορεία προς σε αυτό το αβέβαιο μέλλον».

Η Γουότερς, ηγέτιδα του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος στις Ηνωμένες Πολιτείες και πρόεδρος του εκδοτικού οίκου Pathfinder Press, ήταν ομιλήτρια σε πάνελ που παρουσίασε τον νέο τίτλο του Pathfinder, *Η εργασία, η φύση, και η εξέλιξη*

της ανθρωπότητας: η μακροπρόθεσμη θεώρηση της ιστορίας [Labor, Nature, and the Evolution of Humanity: The Long View of History].

Μεταξύ των επισκεπτών της έκθεσης υπάρχει μια νέα και επιτακτική αίσθηση της ανάγκης να κατανοήσουν από πού προέρχονται οι εντεινόμενες ταξικές διενέξεις στον κόσμο του σήμερα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο τα βιβλία που βρίσκονταν στο περίπτερο του Pathfinder και ιδιαίτερα το παραπάνω βιβλίο τράβηξαν το ενδιαφέρον πολλών. Αυτό ήταν που σημάδεψε επίσης την εκδήλωση-βιβλιοπαρουσίαση στις 24 Απρίλη, στην οποία συμμετείχαν σχεδόν 50 άτομα.

Το πάνελ περιλάμβανε τον Φερνάντο Γκονζάλες, πρόεδρο του Κουβανικού Ινστιτούτου Φιλίας των Λαών (ICAP), την Ζουλέικα Ρομάι, διευθύντρια του προγράμματος Afro-American Studies στην Casa de las Americas, τον Πέντρο Πάμπλο Ροντρίγκες, επιμελητή της έκδοσης των Απάντων του Χοσέ Μαρτί, και τον επί πολλά χρόνια επαναστάτη μαχητή Βίκτορ Ντρέκε. Συμμετείχε επίσης ο Ρόχερ Καλέρο, επιμελητής του Pathfinder, ο οποίος προέδρευσε τη συνάντηση.

Το βιβλίο *Η εργασία, η φύση, και η εξέλιξη της ανθρωπότητας* περιλαμβάνει γραπτά των Φρίντριχ Ένγκελς, Καρλ Μαρξ και Τζορτζ Νόβακ, μαζί με ένα εισαγωγικό κείμενο της Γουότερς που εξετάζει τη σημασία αυτών των βασικών έργων του μαρξισμού για την ταξική πάλη σήμερα. Αποτελούν την πραγματική απάντηση, τόνισε στα σχόλιά της, προς «την αντεργατική, αντιεπιστημονική, την επίμονη φυλετική παρενόχληση της «πολιτικής των ταυτοτήτων» και της «κουλτούρας της ακύρωσης» που αυξανόμενα επικρατούν στα προνομιούχα μικροαστικά στρώματα» στα πανεπιστήμια των ΗΠΑ και πολύ πιο πέρα.

«Πρόκειται για βιβλίο που είναι πολύ αναγκαίο», είπε η Ζουλέικα Ρομάι. «Ζούμε σε μια εποχή που υπάρχει μια αντιπαράθεση μεταξύ των αγώνων για ένα καλύτερο μέλλον για το ανθρώπινο είδος και ένα σύστημα, τον καπιταλισμό, ο οποίος αρνείται να εκλείψει».

«Μπορούμε να βγούμε και να παλέψουμε για τα καθημερινά προβλήματά μας», είπε. «Αλλά χρειαζόμαστε ξεκάθαρα σημεία αναφοράς προκειμένου να καταφέρουμε να υπερβούμε τις ατομικές καταστάσεις που αντιμετωπίζει ο καθένας καθώς συμμετάσχουμε στους αγώνες. Εδώ ακριβώς βρίσκεται η σημασία αυτού του βιβλίου».

Μια επιστημονική κατανόηση της ιστορίας

Η επιστημονική, μαρξιστική κατανόηση της ιστορίας μας βοηθά να εφοδιαστούμε με αυτή την ευρύτερη προοπτική, είπε η Ρομάι. Στην Κούβα, για παράδειγμα, με όλα τα διδάγματα των επαναστατικών αγώνων της, πώς είναι δυνατόν να παλέψεις για ένα καλύτερο μέλλον «εάν δεν γνωρίζεις την ιστορία της χώρας σου; Ποιες αξίες θα υπερασπιστείς εάν δεν γνωρίζεις ποιο ήταν το τίμημα για την επίτευξη όλων όσων έχουμε τη δυνατότητα να απολαμβάνουμε σήμερα;»

Η Ρομάι αναφέρθηκε στον τρόπο με τον οποίο «ο φονταμενταλισμός των ταυτοτήτων», που είναι διάχυτος στον ακαδημαϊκό κόσμο και σε κύκλους αριστερών της Λατινικής Αμερικής σήμερα, παρεμποδίζει μια ταξική κατανόηση του κόσμου, και το γεγονός ότι «στην Κούβα δεν εξαιρούμαστε από όλα αυτά».

Η Ρομάι ανέφερε αρκετά παραδείγματα. Μας είπε για τη συμμετοχή της σε διεθνή συνέδρια στα οποία ορισμένοι υποστήριζαν ότι «τα προβλήματα του σεξισμού μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο από τις γυναίκες, ότι τα προβλήματα των φυλετικών διακρίσεων δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν παρά μόνο από εκείνους που έχουν αφρικανική καταγωγή».

Οι κυρίαρχοι καπιταλιστές ανά τον κόσμο «είναι πολύ ευχαριστημένοι» με τέτοιου είδους απόψεις διότι αυτό σημαίνει ότι «παλεύουμε μεταξύ μας ενώ το στάτους κβο παραμένει άθικτο».

Παρομοίως, υπάρχουν και εκείνοι που ισχυρίζονται ότι ο μαρξισμός των ιδρυτών του κομμουνιστικού κινήματος στον 19^ο αιώνα ήταν «ευρωπαϊκός και ρατσιστικός». Σε αυτόν αντιπαραθέτουν σήμερα αυτόν που αποκαλούν «μαρξισμό των μαύρων». «Αυτό δεν ισχύει, ένας μόνο μαρξισμός υπάρχει», είναι η απάντηση της Ρομάι. «Πρόκειται για έναν μεγάλο ποταμό που εμπλουτίζεται από διαφορετικούς παραπόταμους ή ρεύματα που τον τροφοδοτούν».

Η Ρομάι αναφέρθηκε σε αυτούς που υποστηρίζουν ότι ο ρατσισμός και η δουλεία ήταν η κινητήρια δύναμη της ιστορίας λέγοντας ότι, «Δεν είναι δυνατόν να παραβλέψεις τη θέση της δουλείας στην ιστορία των ΗΠΑ», ή στην ιστορία της Κούβας και όλης της Καραϊβικής. «Αλλά ούτε είναι δυνατόν να λες ότι τα πάντα αρχίζουν και τελειώνουν με αυτό. Η ιστορία δεν άρχισε με τη δουλεία. Ο καπιταλισμός υπήρχε ήδη».

Ο Βίκτορ Ντρέκε ασχολήθηκε επίσης με αυτό το ζήτημα, αντικρούοντας εκείνους που καλούν για την κατεδάφιση ιστορικών μνημείων και κτιρίων επειδή με κάποιον τρόπο σχετίζονται με δουλοκτητές.

Στάθηκε στην ομορφιά του πρόσφατα ανακαινισμένου κτιρίου του 18^{ου} αιώνα της εποχής της ισπανικής αποικιοκρατίας που βρίσκεται στην Παλιά Αβάνα. Σε αυτό το κτίριο γινόταν η βιβλιοπαρουσίαση και είναι γνωστό ως Palacio del Segundo Cabo (Παλάτι του Υπαρχηγού, του Ισπανού υποδιοικητή).

«Τι, να κατεδαφίσουμε αυτό το κτίριο;»

«Καθώς ανέβαινα τις σκάλες για να μπω σε αυτό το κτίριο», είπε ο Ντρέκε, «ένας συναγωνιστής μου είπε, ‘Τα σκαλοπάτια αυτά είναι εντυπωσιακά’. Και του είπα, ‘Ναι, και δεν φτιάχτηκαν από τους Ισπανούς δουλοκτητές. Τις κατασκεύασαν Μαύροι δούλοι και Κινέζοι δεσμευμένοι με συμβόλαιο εργάτες’.

«Λοιπόν, τι πρέπει να κάνουμε;» ρώτησε το κοινό. «Μήπως πρέπει να κατεδαφίσουμε αυτό το κτίριο; Όχι, θα πρέπει να το διατηρήσουμε, να το υπερασπιστούμε, να το κάνουμε ακόμα πιο όμορφο».

Υπογράμμισε ότι επαναστάτες στην Κούβα έχουν συνεισφέρει στο κομμουνιστικό κίνημα, από τον Κάρλος Μπαλίνιο και τον Χούλιο Αντόνιο Μέγια, ιδρυτές το 1925 και ηγέτες του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κούβας κατά τα πρώτα χρόνια, μέχρι τον Φιντέλ Κάστρο και τον Τσε Γκεβέρα. Επισήμανε το γεγονός ότι η παρουσίαση αυτού του βιβλίου γίνεται στις 24 Απρίλη, την επέτειο της ημέρας εκείνης του 1965 όταν μια εμπροσθοφυλακή Κουβανών επαναστατών μαχητών πάτησαν το πόδι τους στο Κονγκό για να συμπαραταχθούν εκεί στο πλευρό των πολεμιστών για την εθνική

απελευθέρωση. Ο Ντρέκε ήταν υποδιοικητής της ομάδας των 128 Κουβανών εθελοντών με επικεφαλής τον Γκεβέρα.

Βιβλία όπως το *Η εργασία, η φύση, και η εξέλιξη της ανθρωπότητας* είναι σημαντικά στον κόσμο του σήμερα, είπε ο Ντρέκε, «και είναι εξίσου σημαντικά για εμάς στην Κούβα σήμερα».

Ανέφερε τη συνεργασία που είχε επί σειρά ετών με το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα – μεταξύ άλλων και μια περιοδεία του στις Ηνωμένες Πολιτείες για την παρουσίαση του βιβλίου *Από το Εσκαμπράι στο Κονγκό*, μια καταγραφή της επαναστατικής διαδρομής δεκαετιών του Ντρέκε, το οποίο έχει εκδώσει το Pathfinder. Περιέγραψε πώς μέλη του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος επικεφαλής άλλων αγωνιστών, υπερασπίστηκαν μια δημόσια εκδήλωση στην οποία αυτός και η Άννα Μοράλες ήταν οι ομιλητές, εμποδίζοντας αντεπαναστάτες Κουβανοαμερικανούς να επιτεθούν στην έδρα και να διαλύσουν τη συνάντηση αυτή.

Ο Φερνάντο Γκονζάλες αναφέρθηκε σε αυτά που είπε η Ρομάι για την «πολιτική των ταυτοτήτων» και αστειεύτηκε λέγοντας ότι τυχαίνει να είναι ένας «λευκός άντρας» που θα μιλούσε για τον αγώνα για την χειραφέτηση των γυναικών. Ο Γκονζάλες είναι ένας από τους πέντε Κουβανούς επαναστάτες που κλείστηκαν επί 16 χρόνια στις φυλακές των ΗΠΑ για τη δουλειά τους στην υπεράσπιση του κουβανικού λαού ενάντια στις βίαιες επιθέσεις των υποστηριζόμενων από τις ΗΠΑ αντεπαναστατικών ομάδων.

Τα χρόνια εκείνα στη φυλακή, είπε ο Γκονζάλες, είχα δεχτεί πολλά βιβλία του Pathfinder. «Είχα πολύ χρόνο για διάβασμα», είπε αστειευόμενος, και «βγήκα από τη φυλακή πιο επαναστάτης από ό,

τι ήμουν όταν με βάλανε μέσα». Ένα από τα βιβλία που είχε μελετήσει εκεί ήταν το *Μακροπρόθεσμη θεώρηση της ιστορίας [Long View of History]* του Τζορτζ Νόβακ, το οποίο «μου έδωσε μια ιστορική προοπτική της προόδου της ανθρωπότητας». Το βιβλιαράκι αυτό έχει τώρα ενσωματωθεί ως δύο από τα κεφάλαια του *Η εργασία, η φύση, και η εξέλιξη της ανθρωπότητας: η μακροπρόθεσμη θεώρηση της ιστορίας*.

MILITANT/SAMIR HAZBOUN – Μετά το πάνελ και τη συζήτηση παρουσίασης του *Η εργασία, η φύση και η εξέλιξη της ανθρωπότητας*.

Δείχνοντας το βιβλίο *Η εξέλιξη της γυναίκας [Woman's Evolution]* της Έβελιν Ριντ, ο Γκονζάλες είπε ότι ήταν ένα από τα αγαπημένα του βιβλία στη φυλακή. Επισήμανε ότι το *Η εργασία, η φύση, και η εξέλιξη της ανθρωπότητας* αναφέρεται στο βιβλίο αυτό της Ριντ πάνω στον καθοριστικό ρόλο της κοινωνικής εργασίας της γυναίκας στην εξέλιξη του πολιτισμού. Τόνισε επίσης τη σημασία του κεφαλαίου με το κείμενο του Φρίντριχ Ένγκελς, *Ο ρόλος της εργασίας στον εξανθρωπισμό του πιθήκου*.

‘Ο καπιταλισμός δεν θα εκλείψει από μόνος του’

Κλείνοντας είπε ότι η μελέτη των βιβλίων αυτών «είναι απαραίτητη για την κατανόηση του κόσμου στον οποίο ζούμε. Ο καπιταλισμός δεν θα εκλείψει από μόνος του. Πρέπει να τον εξαλείψουμε, μέσα από τους αγώνες των αντρών και των γυναικών για τον μετασχηματισμό της κοινωνίας».

Ο Πέντρο Πάμπλο Ροντρίγκες είπε ότι ,ενώ προετοίμαζε την έκδοση των *Απάντων* του Χοσέ Μαρτί, ηγέτη του αγώνα της Κούβας για την εθνική ανεξαρτησία κατά τον 19^ο αιώνα που αντιτάχθηκε στη δουλεία, είχε προηγουμένως μελετήσει τα γραπτά του Τζορτζ Νόβακ τα οποία «μου άνοιξαν τους ορίζοντές μου» προς μια υλιστική εξήγηση της ιστορίας των ΗΠΑ.

Τα κείμενα του Νόβακ στο καινούριο αυτό βιβλίο, σημείωσε, παρουσιάστηκαν πρώτη φορά ως σεμινάρια του το καλοκαίρι του 1955 «προς νέους ανθρώπους σε μια σοσιαλιστική σχολή», κομμάτι της δουλειάς του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος για την εκπαίδευση μια νέας γενιάς που προσελκύνονταν στο κομμουνιστικό κίνημα. Σήμερα, είπε, το κόμμα συνεχίζει αυτή την πολιτική δουλειά με τα πιο πρόσφατα βιβλία που έχει εκδώσει το Pathfinder.

Κουβεντιάζοντας με το κοινό μετά την εκδήλωση, ο Ροντρίγκες περιέγραψε ένα περιστατικό σε μια συνάντηση του Κέντρου Μελέτης Χοσέ Μαρτί όπου ένα άτομο εκεί του έκανε επίθεση λέγοντας «Πως είναι δυνατόν να υπερασπίζεσαι τον Μαρτί; Δεν ήταν μαύρος!»

Το *Η εργασία, η φύση, και η εξέλιξη της ανθρωπότητας* «δεν είναι ένα βιβλίο πρωτίστως για το παρελθόν», είπε η Μέρι-Άλις Γουότερς στα τελευταία σχόλιά της. Πάνω απ’ όλα πρόκειται «για την ταξική πάλη σήμερα».

Όταν δεν γνωρίζουμε πώς η εργασία μετασχηματίζει τη φύση, δεν γνωρίζουμε ότι είναι η κινητήρια δύναμη της προόδου της ανθρωπότητας, επισήμανε η Γουότερς, «παραμένουμε αιχμάλωτοι του παρόντος. Παραμένουμε ανίκανοι να δούμε πιο πέρα από τις σχέσεις καπιταλιστικής εκμετάλλευσης και καταπίεσης οι οποίες παραμορφώνουν κάθε πτυχή της ζωής μας, των κοινωνικών σχέσεων, των προσωπικών αξιών, των παρατηρήσεων – και της ‘διατύπωσης θεωριών’».

Μόνο η προοπτική που παρουσιάζει το βιβλίο αυτό, είπε, δίνει τα περιθώρια σε μια πρωτοπορία της εργατικής τάξης –που τη διαμορφώνουν άνθρωποι κάθε εθνότητας, θρησκείας, χρώματος δέρματος, και των δύο φύλων– «να αναπτύξει την εμπειρία, τις μαχητικές ικανότητές της και την πολιτική αυτοπεποίθηση» που απαιτούνται για να καθοδηγήσει εκατομμύρια ανθρώπους προς την ανατροπή της καπιταλιστικής κυριαρχίας και την οικοδόμηση «ενός καινούριου κράτους το οποίο θα δημιουργήσει η εργατική τάξη», είπε η Γουότερς κλείνοντας τα σχόλιά της.

Το *Η εργασία, η φύση, και η εξέλιξη της ανθρωπότητας* ήταν ένα από τα βιβλία του Pathfinder με τις μεγαλύτερες πωλήσεις στην έκθεση βιβλίου της Αβάνας. Σχεδόν 150 αντίτυπα πωλήθηκαν στο περίπτερο και στην εκδήλωση-παρουσίασή του. Επιπλέον, πάνω από 100 προσφέρθηκαν δωρεάν σε διάφορους οργανισμούς καθώς και στην Εθνική Βιβλιοθήκη Χοσέ Μαρτί και στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Αβάνας για τη διανομή τους σε βιβλιοθήκες σε κάθε νομό της Κούβας.

<https://themilitant.com/2022/05/28/capitalism-wont-disappear-by-itself-it-must-be-disappeared/>